

СИЛАБУС

Волинський національний університет імені Лесі України

Факультет біології та лісового господарства

Кафедра лісового і садово-паркового господарства

Дисципліна: Фітомеліорація

Коротка характеристика: Лісове господарство / Лісове господарство та інші спеціальності; 3 курс 5 семестр; 5 кредитів ЄКТС; 150 год., у т.ч. 10 год. лекцій, 20 год. практичних робіт.

Розклад занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Викладач: Голуб Сергій Миколайович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового і садово-паркового господарства

Електронна пошта: Golub.Sergiy@vnu.edu.ua

Передумови вивчення курсу: попередньо студент повинен мати шкільні знання з основ біології, географії та екології.

1. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою вивчення дисципліни "Фітомеліорація" є ознайомлення з сучасними завданнями фітомеліорації, її основними практичними прийомами, принципами формування різних типів фітомеліоративних насаджень, асортиментом трав'янистих і деревних рослин-фітомеліорантів аборигенної та інтродукованої флори.

Завдання: під час вивчення навчальної дисципліни "Фітомеліорація" студенти отримують теоретичні знання та практичні про будову та особливості конструювання різного типу фітомеліоративних насаджень, їх вплив на навколишнє середовище, еколого-біологічні особливості найперспективніших рослин-меліорантів та їх використання у насадженнях різного призначення.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ

Після якісного вивчення дисципліни студенти опанують такі компетентності, як:

ФК 3. Здатність використовувати знання й практичні навички для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання.

ФК 5. Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду.

ФК 6. Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання.

ФК 9. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.

ФК 10. Здатність організувати роботу малих колективів виконавців.

В сукупності з іншими фаховими освітніми компонентами це дозволить досягти наступних програмних результатів:

ПРН 1. Аналізувати основні етапи та закономірності історичного розвитку для формування громадянської позиції, формування національної гідності та патріотизму.

ПРН 6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.

ПРН 13. Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі.

ПРН 14. Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекцій з питаннями, які розглядаються

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Фітомеліорація як наука

- 1.1. Фітомеліорація як засіб покращення стану довкілля
- 1.2. Поняття та предмет вивчення фітомеліорації
- 1.3. Завдання фітомеліорації
- 1.4. Витоки фітомеліорації як наукової дисципліни

Тема 2. Фітомеліорація біотопу (екотопу)

- 2.1. Характер і ступінь змін умов місцезростань та їх фітомеліорація
- 2.2. Фітомеліорація слабозмінених місцезростань
- 2.3. Фітомеліорація середньозмінених місцезростань
- 2.4. Фітомеліорація сильнозмінених або порушених місцезростань
- 2.5. Фітомеліорація дуже сильно порушених місцезростань

Тема 3. Сільськогосподарська фітомеліорація

- 3.1. Завдання та технології проведення сільськогосподарської фітомеліорації
- 3.2. Фітомеліоративні посіви сільськогосподарських культур

Тема 4. Інженерно-захисна фітомеліорація

- 4.1. Загальні положення інженерно-захисної фітомеліорації
- 4.2. Види фітомеліоративних насаджень у інженерно-захисній фітомеліорації
- 4.3. Санітарно-гігієнічна фітомеліорація

Тема 5. Лісогосподарська фітомеліорація

- 5.1. Фітомеліоративні особливості лісу
- 5.2. Лісові культури та основні принципи їх створення
- 5.3. Біоценотичні взаємостосунки

Змістовний модуль 2.

Тема 6. Архітектурно-планувальна фітомеліорація

- 6.1. Загальні положення архітектурно-планувальної фітомеліорації
- 6.2. Системи планування зелених зон міста
- 6.3. Комплексна зелена зона міста та її структура

Тема 7. Естетична та рекреаційна фітомеліорації

Тема 8. Природна фітомеліорація

- 8.1. Особливості динаміки фітоценозів на девастрованих землях
- 8.2. Заростання відвалів з лесоподібними суглинками
- 8.3. Заростання піщано-глинистих відвалів
- 8.4. Заростання відвалів сірчаних родовищ

Тема 9. Оптимізація ценоз-меліорантів

- 9.1. Протиерозійні лісові насадження
- 9.2. Насадження на пристоківих схилах
- 9.3. Протиерозійні насадження на гідрографічній мережі

- 9.4. Яружні лісові насадження
 9.5. Фітомеліорація в умовах гірської ерозії та селевих явищ

Тема 10. Санітарно-гігієнічна фітомеліорація

- 10.1. Санітарно-захисна зона промислових підприємств
 10.2. Шумозахисні насадження
 10.3. Фітомеліорація для потреб кліматичного комфорту
 10.4. Регулювання світлових потоків

Перелік тем практичних робіт та вказівки до їх виконання доступні за посиланням:
<https://teams.microsoft.com/l/team/19%3a5fd097f893d7472da1f30a1dd2163e37%40thread.tacv2/conversations?groupId=74f06b31-0cd7-4b25-b04b-07dd093644b1&tenantId=79cf2153-dcef-4e36-ab8c-89480b2366aa>

4. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль													Загальна кількість балів	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					ІНДЗ	МКР 1	МКР 2		
Пр 1	Пр 2	Пр 3	Пр 4	Пр 5	Пр 6	Пр 7	Пр 8	Пр 9	Пр 10					
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	10	30	30	100

Критерії оцінювання та політика викладача щодо дедлайнів

Практичні навички (виконання практичної роботи) оцінюються за результатами виконання лабораторних робіт. Максимальна кількість балів за виконання практичної роботи – 3 бали. Практична робота може бути оцінена на максимальну кількість балів, якщо студент вчасно виконав всі завдання, оформив роботу, зробив висновки. Практичні роботи здаються на наступному занятті після її закінчення. У разі несвоєчасного здавання лабораторних робіт їх приймання супроводжується додатковим усним захистом. Це спрямовано на виховання розуміння дедлайнів, а також набуття *soft skills* фахового спілкування.

Політика щодо академічної доброчесності

Практичні роботи виконуються за індивідуальними завданнями, які студенти отримують на першому лабораторному занятті. У випадку виявлення не самостійного виконання робіт (або не за отриманим завданням), результати оцінювання цих робіт анулюються, а студент отримує нове завдання. При виявленні повторного порушення вимог академічної доброчесності, студент не допускається до здачі іспиту.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки».

5. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Результатом поточного контролю є залік. Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного контролю. При цьому завдання із цих видів контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів включно.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки, студент складає залік на перездачі у письмовій формі. При цьому на залік виноситься *100 балів*, а бали, набрані за результатами поточного контролю, анулюються. Для отримання оцінки потрібно набрати певну кількість балів згідно шкали оцінювання. У випадку коли студент не згідний з підсумковою поточною оцінкою, чи оцінкою на перездачі, він залік складає комісії.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Кучерявий В.П. Фітомеліорація. Львів: Світ, 2003. 540 с.
2. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць. Львів: Світ, 2005. 456 с.
3. Довідник з агролісомеліорації/за ред. П.С. Пастернака. Київ: Урожай, 1998. 288 с.
4. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць. Львів: Світ, 2005. 456 с.
5. Шевченко С.М. Фітомеліорація: методичні вказівки до вивчення курсу для студентів спеціальності "Екологія та охорона навколишнього середовища" Хмельницький: ХНУ, 2011. 77с.
6. Калінін М.І., Мельник О.С. Теоретичні основи лісових меліорацій. Львів: Світ, 1991. 262 с.
7. Кучерявий В.П. Екологія. Львів: Світ, 2001. 500 с.
8. Екологія города: Учебник. Київ: Либра, 2000. 464 с.
9. Фітоекологія з основами лісівництва: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Житомир., 2012. 388 с.
10. Меліорація та фіторекультивация земель : навч. посіб. / В. М. Савосько; Криворіз. держ. пед. ун-т. Кривий Ріг : Діоніс, 2014. 187 с.

Інтернет-ресурси:

- http://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/1517/3/urboekologiya_ta_fitomelioraciya.pdf
<https://studfile.net/preview/8181719/page:5/>
<https://www.dissercat.com/content/osobennosti-fitomelioratsii-zemel-tsentralnogo-i-vostochnogo-predkavkazya>
https://works.doklad.ru/view/tfI_hD-2vYc/all.html